

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU EK NOT

I. İTİRAZ KANUN YOLUNA GİDİLEBİLEN BAZI MAHKEME KARARLARI

- 1) Görevsizlik
- 2) Yetkisizlik
- 3) Gözlem altına alma
- 4) Tutuklama-tutuklamama talebinin reddi-tutuklamanın devamı-salıverme talebinin reddi
- 5) Adli kontrol
- 6) İddianamenin iadesi (sadece savcı itiraz edebilir)
- 7) Durma
- 8) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması
- 9) Hakimin reddi talebinin kabul edilmemesi
- 10) Eski hale getirme talebinin kabul edilmemesi
- 11) Tanık veya bilirkişi hakkında uygulanan disiplin hapsi
- 12) Zorlama amaçlı elkoyma
- 13) Elkonulan eşyanın iadesi isteminin reddi
- 14) Beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması
- 15) İstinaf başvurusunun kabuledilebilir olmadığı
- 16) Temyiz başvurusunun kabuledilebilir olmadığı
- 17) Yargılamanın yenilenmesi isteminin kabuledilebilir olmadığı
- 18) Yargılamanın yenilenmesi isteminin esassız olmasından dolayı reddi
- 19) Hakimin reddi talebinin geri çevrilmesi (kabuledilebilir olmadığı)

II. HÜKÜM SAYILAN MAHKEME KARARLARI (İTİRAZ DEĞİL, İSTİNAF (TEMYİZ) YOLUNA GİDİLEBİLEN KARARLAR)

- 1) Beraat
- 2) Ceza verilmesine yer olmadığı
- 3) Mahkûmiyet
- 4) Güvenlik tedbirine hükmedilmesi
- 5) Davanın reddi
- 6) Düşme
- 7) Adli yargı dışındaki bir yargı merciine yönelik görevsizlik

NOT: Hüküm olmamakla birlikte TEMYİZ yoluna gidilebilen karar: Geri verme hakkındaki mahkeme kararı
Hüküm olmamakla birlikte İSTİNAF yoluna gidilebilen karar: Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat kararı

III. SADECE HAKİM VEYA MAHKEME KARARIYLA YAPILABİLEN BAZI İŞLEMLER (SAVCININ KARARIYLA YAPILAMAYAN)

- 1) Tutuklama
- 2) Adli kontrol
- 3) Gözlem altına alma
- 4) Disiplin hapsi
- 5) Soruşturmada avukatın dosyayı inceleme yetkisinin kısıtlanması
- 6) Avukat bürolarında arama ve elkoyma
- 7) Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma
- 8) Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma
- 9) Zorlama amaçlı elkoyma
- 10) Moleküler genetik incelemeler
- 11) Şirket yönetimi için kayyım tayini

IV. GECİKMESİNDE SAKINCA BULUNAN HALLERDE SAVCININ KARARIYLA YAPILABİLEN İŞLEMLER

- 1) Keşif
- 2) Arama¹
- 3) Elkoyma¹ (ancak 24 saat içinde hakimın onayına sunulur ve hakim 48 saat içinde karar vermezse geçersiz olur)
- 4) Postada elkoyma
- 5) Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması (ancak derhal hakimın onayına sunulur ve hakim 24 saat içinde karar vermezse geçersiz olur)
- 6) Teknik araçlarla izleme (24 saat içinde hakimın onayına sunulur)
- 7) Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi
- 8) İç beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması (ancak 24 saat içinde hakimın onayına sunulur ve hakim 24 saat içinde karar vermezse geçersiz olur)

V. SORUŞTURMA EVRESİNDE SAVCININ YAPABİLECEĞİ DİĞER İŞLEMLER

- 1) Gözaltına alma
- 2) Toplu suçlarda gözaltı süresinin uzatılması
- 3) Bilirkişi atama
- 4) Yemin verdirerek tanık dinleme
- 5) Tutuklu veya adli kontrol altındaki şüpheliyi re'sen serbest bırakma
- 6) Yer gösterme²
- 7) Fizik kimliğinin tespiti
- 8) İncelenmesi veya otopsi yapılması için cesedin mezardan çıkartılması
- 9) Otopsi

VI. SÜRELER

- 1) Hakimın reddini istemede süre:
 - * Yasaklılık hallerinde - süre yok
 - * Şüpheli hallerinde - sanığın sorgusu başlayıncaya kadar
- 2) Görevsizlik iddiasını ileri sürmede süre:
 - * Kural olarak - süre yok
 - * Ancak alt dereceli mahkeme görevli ise - duruşma başlayıncaya kadar
- 3) Yetkisizlik iddiasını ileri sürmede süre - sanığın sorgusuna kadar
- 4) Takibi şikayete bağlı suçlarda şikayetten vazgeçme – hüküm kesinleşinceye kadar
- 5) İddianamenin iadesi -15 gün
- 6) Kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz -15 gün – en yakın ağır ceza mahkemesine
- 7) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararına itiraz - 15 gün – en yakın ağır ceza mahkemesine
- 8) İtiraz kanun yolu - 7 gün
- 9) İstinaf kanun yolu - 7 gün
- 10) Temyiz kanun yolu - 7 gün
- 11) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itirazı:
 - * Sanığın aleyhine ise - 30 gün
 - * Sanığın lehine ise - süre yok
- 12) AİHM kararı sebebiyle yargılamanın yenilenmesi – 1 yıl
- 13) Tanık, bilirkişi ve elkonulan eşyayı teslim etmeyenler hakkında verilebilen disiplin hapsi – 3 ay
- 14) Duruşmanın düzenini bozduğu için salondan çıkarılmak istenen kişinin buna direnç göstermesi veya karışıklıklara neden olması halinde hakkında verilebilen disiplin hapsi – 4 gün
- 15) Gözaltı süresi - yakalama anından itibaren 24 saat + yol süresi (yol süresi- en fazla 12 saat)
- 16) Toplu suçlarda gözaltı süresi – (24 saat +yol süresi) +1 gün +1 gün +1 gün
- 17) Tutukluluk süresi
 - * Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde - 1 yıl + 6 ay
 - * Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde - 2 yıl + 3 yıl
- 18) Tutukluluk halinin yeniden gözden geçirilmesi - en geç 30 gün içinde
- 19) Hakim veya mahkeme kararıyla yakalanan kişinin hakim veya mahkeme huzuruna çıkarılacağı süre- en geç 24 saat
- 20) Hakim kararı olmadan yapılan elkoyma:
 - 24 saat içinde hakimın onayına sunulur. Hakim kararını elkoymadan itibaren 48 saat içinde açıklamazsa elkoyma ortadan kalkar.
- 21) İddianameli çağrı kağıdının sanığa tebliğiyle duruşma günü arasındaki en az süre – 1 hafta
- 22) Eski hale getirme talebi - 7 gün

¹ Savcıya erişilmiyorsa arama (konutta-kapalı alanlarda arama hariç) veya elkoyma kolluk amirinin kararıyla da yapılabilir.

² TMK m.10 kapsamındaki suçlarda kolluk amiri de yer gösterme işlemi yapabilir.

- 23) Bilirkişinin görevini yerine getireceği süre – 3 ay + 3 ay
 24) Gözlem altına alma -3 hafta (uzatılabilir, toplam süre 3 ay)
 25) Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması -3 ay+3 ay (örgütlü suçlarda +sınırsız 1 ay)
 26) Teknik araçlarla izleme 4 hafta +4 hafta (örgütlü suçlarda +sınırsız 1 hafta)

VII. SUÇUN AĞIR YA DA HAFİF OLMASI NEDENİYLE YAPILAMAYAN İŞLEMLER

1) Devlet sırrı niteliğindeki bilgilerle ilgili tanıklık

Alt sınırı 5 yıldan daha az hapis gerektiren suçlarda mahkemeye açıklanmaz.

2) Şüpheli veya sanığın iç beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması

Üst sınırı 2 yıldan daha az hapis gerektiren suçlarda yapılamaz.

3) Fizik Kimliğinin Tespiti

Üst sınırı 2 yıldan daha az hapis gerektiren suçlarda yapılamaz.

4) Tutuklama

Sadece adli para cezasını veya üst sınırı 2 yıldan daha az hapis gerektiren suçlarda yapılamaz. (istisna: adli kontrole uymama)

5) Sanığın istinabe yoluyla sorgusu

Alt sınırı 5 yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda yapılamaz.

VIII. KAMU DAVASINI DÜŞÜREBİLEN (KALDIRABİLEN) KURUMLAR

- 1) Genel af
- 2) Dava zamanaşımı
- 3) Önödeme
- 4) Şikayetten vazgeçme
- 5) Uzlaşma
- 6) Sanığın ölümü

IX. KAMU DAVASINI DÜŞÜRMEYEN KURUMLAR

- 1) Özel af
- 2) Ceza zamanaşımı
- 3) Hükümlünün ölümü
- 4) Şüphelinin ölümü

	Cezanın ağırlığı şartı	Sabıka şartı	Denetim süresi	Zararı giderme şartı	Adli sicile işlenme	Karar veren merci
Seçenek yaptırımlara çevirme	1 seneye kadar hapis cezası	Aranmaz	Yok	Aranmaz	İşlenir	Mahkeme
Hapis cezasının ertelenmesi	2 seneye kadar hapis cezası <i>İstisna: çocuklarda ve 65 yaşını bitirmiş olanlarda 3 seneye kadar hapis cezası</i>	Daha önce kasıtlı bir suçtan 3 aydan fazla hapis cezası ile mahkûm olmamak	1-3 sene	Kural olarak aranmaz. Ancak mahkeme isterse aranır.	İşlenir	Mahkeme
Hükümün açıklanmasının geri bırakılması	2 seneye kadar hapis cezası veya adli para cezası	Daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamak	5 sene	Aranır	Kendine mahsus sicile işlenir	Mahkeme
Kamu davasının açılmasının ertelenmesi	Suçun şikayete bağlı olup üst sınırının 1 seneden az hapis cezası gerektirmesi	Daha önce kasıtlı bir suçtan hapis cezası ile mahkûm olmamak	5 sene	Aranır	Kendine mahsus sicile işlenir.	Savcı

X. YER YÖNÜNDEN YETKİ KURALLARI BELİRLENİRKEN BAŞVURULAN ÖLÇÜTLER

** Türkiye’de işlenen suçlarda yetki

- 1) Suçun işlendiği yer mahkemesi
 - Teşebbüste son icra hareketinin yapıldığı yer mahkemesi
 - Zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi
 - Kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği yer mahkemesi
- 2) Şüpheli veya sanığın yakalandığı yer mahkemesi
- 3) Şüpheli veya sanığın yerleşim yeri mahkemesi
- 4) Şüpheli veya sanığın en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi
- 5) İlk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi

**** Yabancı ülkede işlenen suçlarda yetki**

- 1) Şüpheli veya sanığın yakalandığı yer mahkemesi
- 2) Şüpheli veya sanığın yerleşim yeri mahkemesi
- 3) Şüpheli veya sanığın en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi
- 4) Yargıtay'ın belirlediği yer mahkemesi

-- **Türk diplomatların yabancı ülkede işlendikleri suçlarda yetki**
Ankara mahkemesidir.

**** Basılı eserle işlenen suçlarda yetki**

- 1) Yayın yeri merkezi mahkemesi
+
- 2) Basıldığı yer mahkemesi
(eser birden çok yerde basılıyor ise)

**** Basılı eserle işlenen şikâyeteye bağlı hakaret suçunda yetki**

- 1) Yayın yeri merkezi mahkemesi
+
- 2) Basıldığı yer mahkemesi
(eser birden çok yerde basılıyor ise)
+
- 3) Mağdurun yerleşim yeri veya oturduğu yer mahkemesi
(bu yerde eser dağıtılmış ise)
+
- 4) Mağdurun tutuklu veya hükümlü olduğu yer mahkemesi
(Mağdur suçun işlendiği yer dışında tutuklu veya hükümlü ise)

**** Görsel ve işitsel yayınlarla işlenen suçlarda yetki**

- 1) Yayın yeri merkezi mahkemesi
+
- 2) Mağdurun yerleşim yeri veya oturduğu yer mahkemesi
(bu yerde işitilmiş veya görülmüş ise)

**** Gemilerde, uçaklarda ve trenlerde veya bunlarla işlenen suçlarda yetki**

*** Türk gemisi Türkiye dışında iken suç işlendiğinde**

- 1) Geminin bağlama limanının bulunduğu yer mahkemesi
+
- 2) İlk uğradığı Türk limanının bulunduğu yer mahkemesi

*** Türk uçağı veya treni Türkiye dışında iken suç işlendiğinde**

- 1) Uçak veya Trenin kayıtlı olduğu yer mahkemesi
+
- 2) İlk uğradığı Türk havaalanı veya istasyonunda bulunan mahkeme

*** Bir gemi, tren veya uçak Türkiye’de iken suç işlendiğinde**

İlk ulaştığı yer mahkemesi de yetkilidir.
(Suçun işlendiği yer mahkemesi zaten yetkili)

*** Çevreyi kirlenme suçu yabancı gemi tarafından yabancı ülkede işlendiğinde**

- 1) Suçun işlendiği yere en yakın yer mahkemesi
+
- 2) İlk uğradığı Türk limanının bulunduğu yer mahkemesi

DİKKAT: Sanığın doğduğu yer, mağdurun doğduğu yer, ihbarın yapıldığı yer, şikâyetin yapıldığı yer, sanığın nüfusa kayıtlı olduğu yer yetki kuralları belirlenirken başvuru alan ölçütlerden değildir.

KATALOG SUÇLAR

SUÇLAR	Tutuklama	Şirket yönetimi için kayyım tayini	Telekomünikasyon yoluyla iletişimin denetlenmesi (İletişimin tespitine katalog suç sınırlaması yoktur)	Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi	Teknik araçlarla izleme	Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma	Zorlama amaçlı elkoyma (kaçaklık kararı)
Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti							
Silah kaçakçılığı (Ateşli Silah ve Bıçaklar K. m.12)							
Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu m.68 ve 74'de tanımlanan suçlar							
Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar							
Silahlı örgüt (m.314-315)							
Suç işlemek amacıyla örgüt kurma	2.,7. ve 8. fıkralar hariç, m.220		2.,7. ve 8. fıkralar hariç, m.220	2.,7. ve 8. fıkralar hariç, m.220	2.,7. ve 8. fıkralar hariç, m.220		
Bankalar Kanununda düzenlenen zimmet suçu							
Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti							
Parada sahtecilik							
Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk							
Rüşvet							
İhaleye fesat karıştırma							
Soykırım ve insanlığa karşı suçlar							
Kasten öldürme							
Fuhuş			3. fıkra		3. fıkra		
Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama							
Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar							
Zimmet							
İşkence							
İrtikâp							
Edimin ifasına fesat karıştırma							
Güveni kötüye kullanma							
Yağma							
Dolandırıcılık							
Cinsel saldırı (1. fıkra hariç, m. 102)							
Çocukların cinsel istismarı							
Silahla işlenmiş kasten yaralama ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama							
Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar							
Orman Kanununda kasten orman yakma suçları							
Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama							
Hileli iflas							
Hırsızlık							